

Sosyo-Ekonomik Kalkınma Açısından Yerel Kurultayların Önemi: Aybastı-Kabataş Kurultayı Örneği

Doç Dr Salim ŞENGEL
Anadolu Üniversitesi, Eskişehir MYO
ssengel@anadolu.edu.tr

Özet

Bireysel katılım, sorumlulukların ve olanakların toplum bilincine ve gücüne dönüştürülmesi ve katılımcı demokrasinin yaşanarak gerçekleştirilmesini sağlayan kurultaylar, yörenin değerlerini geleceğe taşımayı amaçlayan güçlü bir sivil toplum örgütlenmesidir. Demokrasi deneyimini yerelden başlatmak, yerel sosyo ekonomik kalkınma için yerel dinamiklerin harekete geçirilmesi açısından kurultaylar önemlidir. Siyaset üstü bir duruşla ve bilimsel esaslara göre çalışan kurultaylar yerel kalkınma açısından önemli işlevler yerine getirecektir. Bu çalışmada yerel olarak 10. kurultay çalışması yapılmakta olan ve her kurultay çalışması kitap halinde yayınlanan Aybastı-Kabataş Kurultayı örneği incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Yerel Kalkınma, Kurultay

Abstract

The Importance of Local Conventions from the Respect of Socio-economic Development: The Case of Aybastı-Kabataş Convention

Conventions, which convert individual responsibilities and possibilities into common awareness and strength and teach participative democracy through real life experiences, are non-governmental organizations aiming to bring local values to the future. To start democracy experiences in local level is important to put in motion the local dynamics for local socio-economic developments. Conventions that are purified from policy and held by scientific rules will bring out important functions in the local development. In this study, The Convention of Aybastı-Kabataş, which has been held for since 2000 and after each convention, studies were collected in a book. is examined.

Keywords: Local development, Convention

1-Giriş

Sivil toplum ile ilgili konular son zamanlarda toplum yaşamında gittikçe artan bir şekilde yer almaktadır. Demokratik sürecin gelişmesi, bireylerin bir araya gelerek toplumsal yaşamdaki sorunların çözümüne yönelik olarak çaba göstermeleri, katkı vermeleri yolundaki gelişmeler son zamanlarda artarak devam ettiği gözlenmektedir. Bu konuda özellikle son dönemlerde yaşanan deprem ve benzeri olağanüstü durumlar yanında Avrupa Birliği ile müzakereler sonucu ortaya çıkan ortamın da etkilerinin olduğunu söylemek olanaklıdır. Buna bağlı olarak örneğin dernekler yasasındaki değişikliklerle sivil toplum örgütlenmelerine yeni bir ivme kazandırıldığı söylenebilir.

Diğer yandan kurultaylarda sorunların tartışıldığı, fikir üretildiği ve kararların alındığı toplantılardır. Bunlar ülke genelinde olabileceği gibi yerel düzeyde de yapılabilmektedir. Yerel düzeyde yapılan kurultaylar, yereldeki sorunların tartışılıp çözüm yolları ve önerilerin geliştirildiği toplantılardır.

Bu çalışmada yerel düzeyde 10 yıldır yapılmakta olan, yerel bir sosyal girişim olarak değerlendirilebilecek, yerel düzeyde sosyo-ekonomik kalkınma açısından etkinliklerde bulunan Aybastı-Kabataş Kurultayı üzerinde durulacaktır. Çalışmanın amacı yerel bir sosyal girişim olarak kurultayın sosyo-ekonomik kalkınma açısından yarattığı etkiyi ortaya koymaktır. Kurultayın on yıllık süreçte yaptığı çalışmalar değerlendirilecektir.

2- Sivil Toplum Girişimi Olarak Kurultay

Sivil toplum kuruluşları demokratik sürecin vazgeçilmez unsurlarıdır. Gelişmiş toplumlarda yaygın olarak sivil toplum kuruluşlarının toplumsal yaşamda etkin olarak yer aldığı gözlenmektedir.

Öncelikle sivil toplum kuruluşu, toplumdaki çeşitli sorunları bağımsız olarak ele alıp kamuoyunu bilgilendirme ve aydınlatma görevi yapan, öneriler sunan her türlü birlik, sivil toplum örgütü, olarak tanımlanmaktadır(TDK, Güncel Türkçe Sözlük). Yapılan bir diğer tanım ise, **Sivil toplum kuruluşu**, resmi kurumlar dışında ve bunlardan bağımsız olarak çalışan, politik, sosyal, kültürel, hukuki ve çevresel amaçları doğrultusunda lobi çalışmaları, ikna ve eylemlerle çalışan, üyelerini ve çalışanlarını gönüllülük usulüyle alan, kâr amacı gütmeyen

ve gelirlerini bağışlar ve/veya üyelik ödemeleri ile sağlayan kuruluşlardır. Sivil toplum kuruluşları oda sendika vakıf ve dernek adı altında faaliyet gösterir. Vakıf dernekler topluma yararlı bir hizmet geliştirmek için kurulmuş yasal topluluklardır ve herkese yardım etmek için kurulmuşlardır. (http://tr.wikipedia.org/wiki/Sivil_toplum_kurulu%C5%9Fu)

Sivil toplum, devletin denetimi altında olmayan, kararlarını bağımsız olarak vererek toplumsal etkinliklerde bulunan bireyler topluluğu olarak (TDK,Güncel Türkçe Sözlük) tanımlanmak ve en önemli işlevi de demokrasinin gelişmesine, yerleşmesine katkı vermektir. Sivil toplumla demokrasi kavramları birbirleriyle ilişkili ve birbirlerinin gelişimini destekleyen işlevsel yönde destekleyen kavramlardır. Sivil toplum örgütlü toplumdur. Bireyin kendi rızası ile ayrılıp katılabildiği, şiddetten uzak her türlü örgütlülük bu bağlamda bir sivil toplum oluşumudur(Çaha, 2008,143) Sivil toplumun gelişmesi için sosyal grupların, devletin yönlendirmesine maruz kalmaksızın kendi politikalarını serbestçe belirleyebilme, başka bir deyişle otonomileşme inisiyatifine sahip olmaları gerekir. Bununda modern dünyada ancak demokratik bir toplumda mümkün olabileceğini söylemek mümkündür(Çaha, 2008,143).

Son yıllarda Türkiye’de sivil toplum kavramının hem akademik, hem de kamusal söylem içinde canlandığını, sivil toplum kuruluşlarının (STK) faaliyetlerinin ülke genelinde arttığını ve yaygınlaştığını ve sivil toplumun toplumsal değişimin önemli aktörlerinden biri konumuna yükseldiğini gözlemlemektedir. Sivil toplum ve işlevini sürdürdüğü ortamda son on yılda pek çok yenilikle karşılaşmış ve önemli bir değişim sürecine girilmiştir. Türkiye’de gerçekleşen Habitat konferansı, Marmara depremi, Kopenhag Kriterleri belirleyici rol oynayan bazı dönüm noktaları olmuştur. Bu gelişmeler sivil toplum faaliyetleri için daha elverişli bir ortam oluşturulmasını sağlamıştır. Bunlar;

- Sivil toplumun demokratik toplumların sürdürülebilirliği açısından sağladığı katma değer ve oynadığı kilit rol hakkında farkındalık artmıştır.
- STK’ları ilgilendiren yasal mevzuatta gerçekleştirilen reformlar ile sivil toplum kuruluşlarına ilişkin yasalar daha teşvik edici hale gelmiştir.
- STK’lar Türkiye’nin demokratikleşme ve kalkınma süreçlerinde önemli birer paydaş olarak öne çıkmaktadırlar.
- Sektörün ve STK’ların kurumsallaştığı, STK aktörleri ve projelerinin ise nicelik ve nitelik olarak arttığı gözlenmektedir. (Ergüder, 2006,8)

STK'lar, gönüllü olarak bir araya gelmiş, seçtikleri/ tespit ettikleri bir ya da birkaç sorunun çözümüne katkıda bulunmaya yönelik, devlet iktidarından bağımsız olarak çalışan kuruluşlardır. STK'lar yaklaşık son 10-15 yıllık dönem içinde hem global ölçekte, hem de Türkiye'de giderek artan bir öneme ve role sahip olmayan başlamıştır. Bunda hem global ölçekteki gelişmelerin, değişen güç dengelerinin, hem de Türkiye açısından bakıldığında, yaşanan Avrupa Birliği'ne adaylık sürecinin etkisi vardır(Uğur, 2007,53).

Ayrıca, STK faaliyetlerinin son yıllarda ülke genelinde arttığını ve yaygınlaştığını, sivil toplum kuruluşlarının toplumsal değişimin, toplumsal gelişimin, toplumsal barışın, demokratikleşmenin ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın önemli bir aktörü olarak kabul edilmeye başlamıştır. Türkiye'de bugün hem sivil toplumun toplumsal değişimin önemli bir alanı olarak güçlendiğini, hem de STK'ların bir örgütsel yaşam alanı olarak farklı yapılanmalar halinde yaygınlaştığı görülmektedir. STK'lar farklı alanlarda çalışan gönüllü örgütlerden, düşünce kuruluşlarına, sosyal hareketlerden vatandaşlık inisiyatiflerine, hükümet dışı örgütlerden sendikalara ve meslek odalarına kadar geniş bir yelpaze içinde hareket eden bir "örgütsel alanı" temsil etmektedir. Bu örgütsel yapıları içinde, sivil toplumun hareket alanı, 1980'lerden bu yana, ama özellikle 2000'li yıllar içinde sadece yerel ve ulusal değil, bölgesel ve küresel bir nitelik kazanmaktadır. (TÜSEV,2006,35)

Diğer yandan, adı ne olursa olsun, halkın, kendilerini ilgilendiren konularda bir araya gelip doğruyu, gerçeği, bilimsel verilerin ışığında öğrenerek, belli bir disiplin içinde topluma yansıtarak kamuoyu oluşturması gerekir.(Saylan,2008,7) Kurultaylar bu bağlamda önemli sivil toplum kuruluşu olarak değerlendirilebilir. Kurultay, "Müslümanlıktan önce göçebe feodal toplum ve devlet yapısının geçerli olduğu Türkler'de ve Moğollar'da bir tür devlet danışma ve Karar Meclisi" olarak tanımlanırken(Büyük Laurase) diğer yandan kurultay, devletin denetimi altında olmayan, kararlarını bağımsız olarak vererek toplumsal etkinliklerde bulunan bireyler topluluğu. (TDK) olarak tanımlanmasının yanında;

- Ulusal veya uluslararası bilimsel toplantı.

- Bir kuruluşun, gündemindeki sorunları, temel konuları konuşmak ve yeni kurullar seçmek üzere belli sürelerle veya gerektiğçe yaptığı genel toplantı, kongre:
- Eski Türklerde devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı meclis, genel toplantı
- Önemli sorunları görüşüp karara bağlamak üzere yetkili kişilerce düzenlenen toplantı,

şeklinde de tanımlanmaktadır(TDK; Güncel Türkçe Sözlük, Tarih Terimleri Sözlüğü)

İnsan kendisinden ve çevresinden sorumludur. İnsan sorumluluk duygusu ve bilincine sahip olup, düşünen, tabiatı değerlendiren ve ona hakim olma çabası içinde bulunan, hemcinsleriyle ilişkiler kurarak birlikte yasama becerisini gösteren ve böylece çevresindeki problemleri çözerek uygun ortamlar yaratan tek varlıktır. Tarihin yapıcısı, medeniyetin kurucusudur. Kurultay, bir bakıma bu bilincin ürünüdür, ancak daha da önemlisi sürdürücüsü olacaktır. Bu bilince ulasan insan, sorunlarının çözümünü başkalarından beklemeyecek, bizzat kendisi harekete geçecektir. Kendi sorunlarına kendisinin sahip çıkmasının gerektiğinin idrakine varacak, kendi kaderini kendi eline alma gayreti içine girecektir... Çağdaşlığın ilk şartı olan katılımcı demokrasinin yolu da bu anlayıştan ve bu anlayışın eyleme dönüşmesinden geçmektedir. (Yediyıldız,2001,20)

Bilindiği gibi toplumsal yaşantıda, fertler daha önce olaylar karşısında bazı tepkilerini ortaya koyarlar. Bu tepkiler çok haklı ve doğru bir şekilde ifade edilseler bile çoğu zaman toplumda beklenen etkiyi görmez, gelip geçici heyecanlar olarak kabul edilir. Oysa bireylerin katılımcı, paylaşımcı ve çözümcü yaklaşımları örgütlü bir şekilde ortaya konabilirse toplumsal dönüşümün ve gelişimin önemli iticiliği haline gelebilirler. Bu bakımdan kurultay yöre halkının kendi geleceğine sahip çıkma bilincinin ortaya konulduğu bir toplantıdır (Kara,202, 48) .

Kurultaylar, demokratik ortam, toplumun sorunları konusunda ferdi sorumluluk, sorunların çözümü için doğru bilgiye sahip olma bilinci, girişim ruhu, hür irade, çalışma azmi ve kararlılık kazandırmaktadır. Bu niteliklere ve hasletlere sahip olan bir toplum, önündeki sorunlar ne olursa olsun bunların tamamını çözmeye muktedirdir. (Yediyıldız,2003.II)

Kurultaylar yerelde demokratik sürecin, katılımcı demokrasi deneyiminin yaşanması ve sorunlara çözüm arandığı ve çözüm yollarının üretildiği, sosyo –ekonomik gelişme açısından önemli sosyal girişimlerdir.

3- Bölgesel Kalkınmanın Önemi

Belli bir bölgenin ekonomik ve sosyo-kültürel yapısının değiştirilmesi olarak tanımlanan bölgesel kalkınma, ülke kalkınmasına göre daha karmaşık bir ilişkiler ağının içermektedir.(Altay vd. 2004,16)

Dünyada ve ülkemizin önemli bir gerçeği bölgeler arasında gelişmişlik açısından önemli farklılıkların olmasıdır. Bu farklılık beraberinde önemli sorunları da getirmektedir. Günümüzde iller ve bölgeler arasında refahın dengeli dağıtımı, sosyo ekonomik gelişmişlik açısından farklılıkların azaltılması, hem sorunların çözümünün hem de sosyal devlet anlayışının bir gereğidir.

Bölgeler arası gelişmişlik farklarının yüksekliği ve kişi başına ortalama gelirin Avrupa Birliği ortalamasının üçte biri düzeyinde olması, Türkiye’de de bölgesel kalkınma araçlarının bir kez daha gözden geçirilmesini gerekli kılmaktadır. Bölgesel kalkınma geçmişte olduğu gibi merkezi hükümetin müdahalesine dayalı yukarıdan aşağıya bir yaklaşım yerine artık bölgesel, yerel, ulusal ve hatta uluslararası aktörlerin katılımıyla gerçekleştirilecek bir olgu olarak tanımlanmaktadır. Yeni yönetim mekanizmaları ve kalkınmanın yeni dinamikleri bölgesel kalkınmanın tanımını, stratejilerini, müdahale biçimlerini, aktörlerini, örgütlerini ve kurumsal yapılarını değiştirmektedir. Bölgesel ve yerel kalkınmayı gerçekleştirebilmek için bu ölçeklerde çeşitli kurumsal yapılanmalara ve örgütlenmelerin katılımına dayalı aşağıdan yukarı bir yaklaşıma ihtiyaç duyulmaktadır. (www.tepav.org.tr)

Günümüzün gelişmiş toplumlarında, genel büyüme oranı ve ortalama gelir düzeyi kalkınmışlığın tek göstergesi olarak görülmemektedir. Artık bu gelirin nasıl bir yapıda, hangi kesimlerin katkısıyla üretildiği ve kesimler arasında ve mekanda nasıl dağıldığı da gelişmişlik göstergeleri arasında zikredilmektedir. Ayrıca, büyümenin ve gelişmenin sürdürülebilirliği bu hususları dikkate alan bir yönetim ve üretim yapısının varlığıyla doğru orantılı görülmektedir.(5449 Nolu Kanun Gereğesi)

Bölgeler arası gelişmişlik farklılıklar başta büyük kentler olmak üzere göç, plansız kentleşme, geri kalan bölgelerde halkın refah düzeyindeki düşüşler, istihdam sorunu, eğitim sorunu gibi bir dizi sorunu beraberinde getirmiştir. Bu sorunların üzerinden gelebilmek için bir dizi önlem alınması gerekmektedir. Bunların başında yerel kalkınmayı sağlayacak önlemler gelmektedir. Bunun için yerel kalkınmayı ve bölgeler arasında farklılıkları ortadan kaldırmaya, halkın refah seviyesini yükseltmek vb. yönelik olarak bölge kalkınma ajansları kuruluşu gerçekleşmiştir. Bu bağlamda Türkiye genelinde 26 kalkınma ajansı kurulmuş bulunmaktadır. Ajanslar bölge plan ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı faaliyetler yanında, bölgenin gelişimi açısından önemli projelere desteklemek, izlemek, bölgenin tanıtımını sağlamak gibi birçok görevleri bulunmaktadır.

Geçmişte başvurulan politika araçları genellikle özel sektör odaklı olup, yerel aktörleri kapsamamaktadır. Bölgesel kalkınmanın ekonomik ve sosyal boyutları göz önünde bulundurulduğunda sadece özel sektör odaklı desteklerle bölge kalkınmasının tam anlamıyla sağlanamayacağı anlaşılmıştır.(Şen,2008,1) Diğer yandan yerel ve bölgesel kaynakların harekete geçirilmesine yönelik politikalar tartışılırken, ağlar, girişimcilik, yenilik sistemleri, kurumsal yenilik gibi kavramlar önem kazanmıştır(Varol vd, 2008, 2). Bölgesel gelişmenin salt kalkınma ajansı gibi yarı kamusal kuruluşların kurulması veya kaynak transferi ile sağlanamayacağı bilinmelidir. Yönetme ve karar alma becerisinin gelişmesi, hesap verme mekanizmalarının oluşması, ortak aklın ve sosyal sermayenin ortaya çıkarılması gerekmektedir. Bu kapasitenin oluşması yerel aktörlerin bölgesel kalkınmanın planlanması, yönetilmesi ve izlenmesi faaliyetlerine katılımıyla sağlanabilir (Sak,www.tepav.otrg.tr).

Yerel kalkınma için; yerelin yaratıcılığına, esnek üretim sistemlerine, sürekli değişen ve gelişen toplumsal ihtiyaçlara cevap verebilen, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmeyi ve kaynakların sürdürülebilir kullanımını amaçlayan, halkın katılımını sağlayan dinamik (stratejik) bir planlamaya ve yerel gelişmeye uygun bir kurumsal yapıya (yeniden yapılanan yerel yönetimlere) ihtiyaç duyulmaktadır. Yerel zenginliklerin yerel kurumlar, girişimciler ve sivil toplum örgütleri ile üretilmesi, küresel düzlemde de yerel aktörleri daha dinamik hale getirecektir.(Ünlü, <http://www.tumgazeteler.com/?a=4129965>)

Bölgesel kalkınma plan ve programlarının uygulanması ile daha yenilikçi, kendi iç dinamiklerini harekete geçirebilmiş, rekabette üstünlük sağlayabilecek, bilgiyi üretim süreçlerinde kullanabilen, göç ve istihdam sorunlarına çözümler üreten, ulusal ve uluslar arası piyasalarda faaliyet gösterebilen, iletişim halinde olan, sosyo-ekonomik olarak gelişmiş bölgeler yaratmak mümkün olabilecektir.

4. Yerel Sosyo-Ekonomik Kalkınma Açısından Aybastı-Kabataş Kurultayı

Aybastı-Kabataş Kurultayı yerel sorunların çözümüne katkıda bulunmak ve demokrasi sürecini yerelden başlatmak amacıyla bir sivil toplum girişimi olarak 2000 yılında kurulmuştur. Her yıl düzenli olarak temmuz ayının üçüncü haftasında kurultay toplanmaktadır.

Kurultay çalışması ile beyin fırtınasına ev sahipliği yapan Aybastı'da, sivil toplum örgütleriyle siyasi partilerin temsilcileri, bilim adamları, bürokratlar, işadamları, seçilmiş veya atanmış yerel yöneticilerle değişik siyasi görüşteki insanların katılımıyla yerel bir demokrasi deneyimi yaşanmıştır. Aybastı - Kabataş Kurultayı; güçlü bir sivil toplum örgütlenmesi ve gerçek bir demokrasi platformu olarak tarihteki yerini almıştır. Ayrıca çarpıcı bir ayrıntı ise; yöre insanının tüm olumsuzluklara karşın, güç birliği yaparak akıl almaz bir geri kalmışlık çemberini yırtmaya çalışmasına dair mücadelesidir. Kurultayda bir yandan sorunlarının tespiti ve çözümü ile ilgili arayışlarını ortaya konmakta, bir yandan da ekonomik kalkınma projeleri üretilmektedir. Üstelik bu demokratik bir platformda beyin fırtınasıyla gerçekleştirmeye çalışılmaktadır (Akçay, 2001,1) .

Aybastılılar ve Kabataşlılar, gelişmiş bölgeleri ve ülkeleri gördükçe, içinde yaşadıkları çilenin farkına ve kendi kaderlerini yine kendilerinin değiştirebileceklerinin bilincine varmışlardır. Bu, insanın kendi kaderine sahip çıkması bilincidir. Gelişmenin, kalkınmanın ya da dönüşümün ilk şartıdır. Bu insan ve toplum hayatında önemli bir aşamadır. Diğer yandan yerelde Aybastı ve Kabataş ilçelerinin yaşadığı sorunlar genel anlamda Türkiye'deki ilçelerin çoğunluğunda da yaşamaktadır. Kalkınabilmek için, gelişebilmek için her şeyden önce kendi toplumlarını çok iyi incelemeleri, potansiyellerini, dinamiklerini ortaya çıkarmaları, aynı şekilde dünyadaki bütün kültürleri ve medeniyetleri incelemeleri, onların gelişme dinamiklerini keşfetmeleri, görmeleri, ondan sonra da bu yabancı

kültürlerden de yararlanarak kendi kültürlerini, medeniyetlerini yeniden kurmaları gerekir. Bunun yolu da; araştırma, anlama ve açıklamaya dayalı olarak bilime öncelik vermektir. (Yediyıldız,2001,12-28).

Yerelde sorunları görüp çözüm önerileri geliştirebilmek için, her şeyden önce yerel dinamikleri harekete geçirebilmek önemlidir. Bunun yanında bu dinamikleri hayata geçirecek yetişmiş insan kaynaklarına da gereksinim duyulmaktadır. Bu yerel anlamda önemli bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Çünkü yetişmiş insan kaynakları yerelde kalmamakta ve daha iyi olanaklara sahip yerleşim birimlerini tercih etmektedirler. Zaten sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından geri durumda olan yöre, nitelikli insan kaynaklarından da yoksun kalınca, sorunları artmakta ve sorunlara çözüm arama açısından daha da zorlanmaktadır. Bu yerelin yaşadığı önemli ve sık olarak karşılaşılan bir diğer önemli eğitim ve öğretim sorunudur.

Bu bağlamda kurultayın diğer bir önemli katkısı ise Kabataş ve Aybastı'daki yetişen insanlarımızın, bürokratların, devletin idarî kademelerinde bulunan, üniversitelerinde bulunan öğretim elemanlarının ve mahallinde bu bölgede çalışan insanlarımızın birbiriyle kucaklaşıp kaynaşması, bu kurultayların en önemli faydalarının biridir. (Koçak, 2003,109)

Aybastılılar ve Kabataşlılar, “Kurultay” fikrinin ortaya atılmasından itibaren belirlenen hedef ve ilkeler doğrultusunda; tanışıp kaynaşmak, aralarındaki dayanışmayı geliştirmek, böylece bir güç ve eylem birliği oluşturarak, çağdaş uygarlık düzeyini aşma yarışı içinde bölgesel kalkınmayı gerçekleştirerek refah ve mutluluğu yakalama doğrultusundaki ortak irade ve kararlılıklarını, kurultayları yaparak göstermektedirler.

4.1. Kurultayın Tarihçesi

Aybastı ve Kabataş Ordu İline bağlı denize uzaklığı 40-50 km olan iç kesimlerde er alan Canik dağları eteğine kurulmuş iki ilçedir. Aybastı 15.000 ve Kabataş 6.500 nüfusa sahiptir. Her iki ilçenin önemli sorunlarından birisi yol ve bunun yanında sosyo-ekonomik olarak gelişmemiş olması, göç vermesi, eğitim hizmetlerinden yeterince yararlanamaması, işsizlik, tarım ve hayvancılığı bağlı ekonomik

yaşamdaki sorunları vardır. Nüfusun önemli bir kısmı göç nedeniyle başta İstanbul olmak üzere Türkiye'nin diğer kentlerinde ve yurt dışında yaşamaktadır.

İstanbul'da yaşayan Aybastılı ve Kabataşlı vatandaşlar ilçeleri ile olan ilgilerini hiç bir zaman kesmemiş, tersine zaman içinde ilgilerini daha da arttırmışlardır. Bu bağlamda 2000 yılında İstanbul'da kurulmuş olan Aybastılılar Kültür ve Dayanışma Derneği Yönetim Kurulu, Aybastı ve Kabataş ilçeleri dahilinde bölgenin sorunları, kültürel değerleri ve geleceği hakkında düşünce ve görüşlerin bilimsel ve kültürel çerçevede içinde kamu ve özel sektör ilgililerine duyurmak amacıyla bir kurultay toplanması için hazırlık çalışmalarına başlamıştır. Kurultay çalışmaları için her iki ilçenin belediye başkanları, dernekleri, odaları, akademisyenleri ve yetişmiş diğer inan kaynakları olmak üzere ilgili tüm kesimlere duyuru yapılmış ve bir kurultay hazırlık komitesi ile çalışmalara başlanmıştır. Hazırlık komitesi yoğun çabalar sonucu kurultayın her yıl düzenli olarak Temmuz ayında yapılan Aybastı-Perşembe Yaylası Şenlikleri kapsamında, şenlik programına dahil edilerek her yıl şenliklerin ikinci günü kurultay yapılmasına karar verilmiştir. İlk Kurultay 19 Temmuz 2000 tarihinde yapılmıştır. Kurultay çalışmaları her yıl belirlenen tarihte yapılmakta ve kesintisiz olarak 10 yıldır çalışmalar sürdürülmektedir.

4.2 Kurultayın Amacı, Misyon ve Vizyonu

Kurultayların öncelikli amacı yerel sorunları ele almak ve çözüm yollarını aramaktır. Aybastı-Kabataş Kurultayı bilimin ışığında yerel kalkınmayı gerçekleştirebilmek için kurultay çalışmalarını bilimsel esaslara göre yürütmeyi, demokratik katılımı, sorunların yerelden başlayarak çözülmesi için ortak iradenin ortaya konulmasını, yerel dinamiklerin harekete geçirilmesini ve bunları siyaset üstü bir oluşum olarak gerçekleştirmeyi amaçlamıştır.

Diğer yandan kurultay hazırlık komisyonu çalışmaları ve yapılan toplantılarda kurultayın hedefleri şöyle belirlenmiştir (Yediyıldız, 2001, 13);

-Bütün Aybastılı ve Kabataşlıların bir araya getirilerek tanışmalarının, kaynaşmalarının sağlanması ve böylece bölgemizin kalkınması için bir güç birliği oluşturulması;

- Aybastı ve Kabataş'ın araştırılması, anlaşılması, açıklanması ve tanıtılması;
- Aybastı ve Kabataş'ın ülkenin diğer bölgelerine ve dünyaya açılabilmesi için yüzyıllık *yol sorununun* çözüm yollarının araştırılması;
- Göç sorununa çözüm yolları üretilmesi;
- Bölgenin, *kültür, eğitim-öğretim, sağlık, yatırım* gibi bütün problemleri üzerinde görüş alış verişinde bulunulması ve çözüm yolları geliştirilmesi;
- *Ekonomik imkanların* bütünleştirilerek bölgeye ortak *yatırım yapma* imkanlarının araştırılması;
- *Perşembe yaylasının turizme* açılması: Yayla imar planının çıkarılması, bu amaçla Turizm ve Bayındırlık Bakanlıkları nezdinde teşebbüse geçilmesi;
- Ekonomik kullanıma açılacak *yaylanın hukuki statülerinin* belirlenmesi ve yollarının yapılması;
- Yeni bir örgütlenmeyle, yaylaların *hayvancılık* konusunda yeni bir atılım yaparak ekonomiye kazandırılması.

Diğer yandan kurultayın misyon ve vizyonu belirlenmiş ve kurultay da onaylanmıştır. Buna göre Aybastı-Kabataş Kurultayının misyonu ve vizyonu şu şekilde belirlenmiştir;

Kurultayın misyonu, ekolojik, doğal ve tarihsel varlıklarıyla Karadeniz Bölgesinin eşsiz şirin ilçeleri Aybastı ve Kabataş arasındaki birlik ve dayanışmayı arttırmak, güçlendirmek her iki ilçenin sosyo-ekonomik olarak gelişmesini sağlamaktır.

Kurultayın vizyonu, bireysel katılım, sorumlulukların ve olanakların toplum bilincine ve gücüne dönüştürülmesi ve katılımcı demokrasinin yaşanarak gerçekleştirilmesini sağlayan Kurultayımız, yörenin değerlerini geleceğe taşımayı amaçlayan güçlü bir sivil toplum örgütlenmesi yaratmak, demokrasi deneyimini yerelden başlatmak her şeyden önce çevre ilçeler, Ordu ili ve Türkiye bütünlüğü içinde Aybastı ve Kabataş'ın kalkınması ve geliştirilmesi yolunda gönül ve işbirliği yapma arzusunu eyleme dönüştürmektir.

4.3. Kurultay Yönetimi ve Üyeleri

Kurultay yönetimi başkan ve başkan yardımcıları ile temsilcilerden oluşmaktadır. Kurultay başkanı kurultay genel kurulunda seçilir. Başkanın süresi bir yıl olup, uzatılması olanaklıdır. Başkan, başkan yardımcılarını belirler ve süreleri başkanla beraber bir yıl olarak belirlenmiştir. Başkan yardımcıları yöre halkının yaşadığı her yerden bir

tane olmak üzere başkan yardımcılığı sayısında herhangi bir sınırlama yoktur. Kurultay yönetimi başkanın çağrısı üzerine toplanır. Başkan yardımcılarının da toplantı yapılması yönünde isteğini başkana bildirerek toplantı yapılmasını sağlayabilirler.

Kurultay üyeleri ise yöre halkıdır. İsteyen herkes kurultay toplantılarına katılabilir, görüş belirtebilir. Herhangi bir sınırlaması yoktur. Her yıl kurultay herhangi bir çağrıya gerek olmaksızın belirlenen ve ilan edilen tarihte toplanır.

Halen 1 başkan ve 5 yardımcı ve iki yurtdışı temsilci ile kurultay yönetimi oluşturulmuştur.

4.4. Kurultay İlkeleri

Kurultay çalışmaları için hazırlık komitesi çalışmaları sürdürmeye başladıktan sonra yapılması gereken önemli işlerden birisi kurultayın çalışma ilkelerini belirlemektir. Bu amaçla, ilçelerin belediye başkanları ve dernek yöneticileriyle kurultay düzenleme kurulu, kurultay çalışma ilkelerini belirlemiştir. Belirlenen ilkeler (Yediyıldız,2001,26-27);

- Kurultay bir sivil toplum girişimi, bir *Sivil Toplum Örgütü'dür*.
- Kurultay; "*Gönüllü Teşekküller Birliği'dir*. Çünkü; bu Kurultay'ın içinde belediyeler, dernekler, kitle örgütleri vardır. Herkes eşit olarak bu oluşumda yer almaktadır. Bu oluşum; bir derneğin, belediyelerden birinin veya kitle örgütlerinden herhangi birisinin tek başına yaptığı bir girişim değildir, hepsinin ortak teşebbüsüdür, ortak kuvvetidir, birliğidir. Bütünü temsil etmektedir. Kurultay'da ortak payda Aybastı ve Kabataş'tır. Aybastılı ve Kabataşlılardır.
- Kurultay'ın bir günlük bir toplantı halinde gerçekleştirilmesi ve bilimsel bir temele dayandırılmasıdır.
- Kurultayın sabah oturumunun bilimsel etkinlik olarak düzenlenmesi, öğleden sonraki oturumunun serbest kürsü olarak düzenlenmesidir. Bilimsel etkinlikte belirlenen konuya göre çağrılı bilim adamlarının görüş ve önerilerinin halkla paylaşılması ve tartışılmasıdır. Öğleden sonraki oturumda ise serbest kürsü olarak yerelde tüm sorunların tartışılacağı bir oturumdur. Konu serbest olup dileyen herkes katılabilir.

- Kurultayın siyaset üstü olmasıdır. Ama bundan, "*Kurultay'ın bir siyaseti yoktur*" anlamı çıkarılmamalıdır. Kurultayın politikası Aybastı ve Kabataş'ın sosyo-ekonomik olarak gelişmesi için hedefler belirleyerek ve bu yolda çalışmaktır.
- Alanlarında uzman kişileri konuşmacı olarak davet etmek. Özellikle yörenin yetişmiş insan kaynaklarından yararlanmak.
- Kurultay çalışmaları sonucunda bir bildiri yayınlanmasıdır.

Bu ilkeler doğrultusunda kurultay çalışmaları devam ederken, özellikle zaman içinde yapılan çalışmaların boyutuyla ilgili olarak üniversitelerle yakın işbirliğine gidilmiştir.

4.5 Kurultay Faaliyetleri

Aybastı-Kabataş Kurultayı kuruluşunda benimsenin ilkelere bağlı kalarak on yıllık çalışma sürecinde bilimsel esaslara göre yürütmektedir. Bu bağlamda "bilimin ışığında yerel kalkınmaya doğru" parolası ile yerel kalkınmayı sağlamayı hedeflemektedir.

4.5.1 Kurultay Bilim Kurulu Toplantıları

Kurultay kuruluşundan başlayarak bilimsel esaslara göre çalışmayı ilke edinmiş ve bu doğrultuda çalışmalarını sürdürmüştür. Doğru çözümlere ulaşabilmek, yörenin potansiyelinin belirlenebilmesi ve değerlendirilebilmesi açısından yapılan çalışmalar bilimin öncülüğünde gerçekleşmiştir. Bu bağlamda yapılacak çalışmaları daha sistematik hale getirebilmek için 2007 yılında kurultay bilim kurulu oluşturulmuştur. Kurultay bilim kurulu ilk toplantısında yörenin sosyo-ekonomik gelişimi ve değerlendirilmesi açısından yöreye bilimsel bir gezinin yapılmasını uygun görmüş ve bu gezi 2 gün süreli olarak 2007 yılında yapılmıştır. Bu bilimsel geziden sonra kurultay bilim kurulu toplanarak 5 yıl için yapılması gereken çalışmaları ve konuları belirlemiştir. Belirlenen konular çerçevesinde her yıl çalışmalar sürdürülmekte ve belirlenen konuya göre yeni bir bilim kurulu oluşturulmaktadır.

Kurultay bilim kurulu sürekli bir kurul olup, bilim kurulu üyeleri farklı alanlardandır. Dolayısıyla kurultay bilim kurulu disiplinler arası bir özellik göstermektedir. Her yıl düzenli olarak toplanmakta olan kurultay bilim kurulu, hem kurultayda ele alınacak konu üzerinde çalışmakta ve aynı zamanda kurultay çalışmalarını değerlendirmektedir.

4.5.2 Kurultay Çalışma Komisyonları

Kurultay belirlenen konu ve yereldeki sorunların belirlenmesi ve çözümü açısından komisyonlar halinde çalışmayı da ilke olarak benimsemiştir. Bu bağlamda kurultay genel toplantısında oluşturulan komisyonlar yıl içinde çalışmalarını sürdürmektedirler. Yıl içinde sorunların çözümü açısından gerektiğinde ilgili makamlara gerekli bilgiler ve talepler iletilerek sorunların çözümü konusunda çaba gösterilmektedir. Ayrıca komisyon yıl içindeki çalışmalarını bir rapor haline getirerek kurultayda sunmaktadır.

4.5.3 Kurultay Eğitim Çalışmaları

Aybastı-Kabataş Kurultayının hedeflerinden biriside yörenin sosyal açıdan gelişmesi için çaba göstermektir. Bu bağlamda kurultayda alınan karar gereği kurultay çalışmaları kapsamına eğitim de katılmıştır. Yapılacak çalışmalar daha çok yaz okul niteliği taşımakta olup, iki hafta süreli olarak kurultay öncesi yapılmaktadır. Yapılacak çalışma daha çok yetenek alanlarını kapsamaktadır. Örneğin resim, seramik, müzik gibi. Çalışmaların üniversite öğrencileri ile yapılması öngörülmüş, bu bağlamda üniversitelerin öğrenci kulüpleri ile iletişime geçilmiştir. Her yıl üniversite öğrenci kulüplerinden öğrenciler ilçeye gelmekte ve ilçe milli eğitim müdürleri ile ortak çalışma ile belirlenen öğrencilere eğitim vermektedirler.

4.5.4. Yerel Ekonomik Kalkınma Açısından Yapılan Çalışmalar

Yerel kalkınma gerçekleştirme kurultay çalışmaları önemli hedeflerinden birisidir. Bu bağlamda kurultay çalışmalarının önemli bir kısmını yerel kalkınma açısından yapılabilecek çalışmalar oluşturmaktadır. Bunun için yerel dinamiklerin hayata geçirilmesinden, ortak yatırım çalışmalarına kadar bir dizi konu ele alınmakta ilgililerine gerekli bilgiler sağlanmaktadır.

Diğer yandan yörenin ekonomik gelişimi açısından önemli bir sorun teşkil eden yol ve benzeri altyapı gerçekleştirilmesi için bir dizi etkinlik yapılmış, her platformda konu dile getirilmiştir. Bu konuda önemli mesafeler de alınmıştır.

Ayrıca yörenin ekonomik kalkınması açısından kurultay bilim kurulu tarafından yapılan değerlendirme sonucu yörenin potansiyeli belirlenmiş ve bu konuda ele alınması gereken konular belirlenmiştir. Buna göre yöre

organik tarım ve buna bağlı olarak hayvancılık, arıcılık, eğitim, el sanatları ile eko turizm ve yayla turizmi alanında önemli potansiyele sahip olup bunun hayata geçirilebilmesi için çaba gösterilmektedir. Özellikle tarıma ve hayvancılığa dayalı KOBİ'lerin kurulmaya başlandığı ve istihdam yarattığı görülmektedir.

Tarım alanında ise yörenin toprak ve coğrafik yapısı dikkate alınarak, yöreye uygun bahçe bitkileri önerilmiş ve bu konuda gerekli bilgiler yöre halkı ile paylaşılmıştır. Diğer yandan yörede ekonomik olarak değerlendirilme potansiyeli olan doğal bitkiler analiz edilerek yöre halkının ve yatırımcıların bilgisine sunulmuştur.

4.5.5 Kurultay Bilgilerinin Sunumu

Kurultayda üretilen bilgilerin sunumu ve paylaşımı önemlidir. Bu bağlamda her yıl kurultay çalışmaları bir kitap halinde basılmaktadır. Kitapta kurultayda ele alınan konu ile ilgili olarak hazırlanmış üniversite öğretim elemanlarının sundukları bildiriler yanında kurultay serbest kürsü oturumu konuşmaları, yıl içinde yapılan kurultay hazırlık toplantıları ve çalışma komisyonları raporları yer almaktadır.

Kitap yanında kurultayın konusunun ve çalışmalarını geniş halk kitlelerine duyurabilmek için basılı olarak tanıtım broşürleri de bastırılmaktadır. Ayrıca yörenin tanıtımı açısından bir belgesel de çektirilmiş, turizm potansiyelinin değerlendirilmesi açısından belgesel önemli tanıtım işlevi görmektedir.

Diğer yandan teknolojinin sağladığı iletişim olanağından da yararlanılarak kurultay web sitesi oluşturulmuştur. Kurultay kitapları ve belgesel web sitesine konulmuş olup, kurultay çalışmaları ile ilgili her türlü çalışma web sitesinden (www.aybastikabataskurultayi.com) duyurulmakta ve canlı konferanslar yapılmaktadır.

Kurultay çalışmaları kapsamında üretilen tüm yayınlar halka ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Kurultay çalışmalarının tüm mali yükü yörenin işadamları ve dernekler tarafından karşılanmaktadır.

Kurultay çalışmaları kapsamında önemli konulardan birisi kurultay bildirgesidir. Her yıl kurultay çalışmaları sonucunda kurultay katılımcılarının onayı ile kurultay bildirgesi hazırlanır. Kurultay

bildirgesi kurultayda ele alınan konu ile ilgili olabileceği gibi yerel güncel konularında geniş halk kitlelerine ve ilgililerine duyurulması gereken konuları da içerebilir. Hazırlanan bildirge Aybastı şenliklerinin son günü olan Pazar günü geniş halk kitlesi önünde açılır ve basına dağıtılır. Ayrıca kurultay kitabında ve kurultay web sitesinde yayınlanır.

5. Sonuç

Aybastı-Kabataş Kurultayı kesintisiz on yıldır yapılmaktadır. Bilimsel esaslara göre faaliyetlerini sürdüren kurultay bir sivil toplum oluşumu olarak yörenin sosyo-ekonomik kalkınması açısından önemli çalışmalar yapmıştır. Her yıl yapılan kurultay ara toplantıları ve hazırlık çalışmaları, bilim kurul toplantıları ile halkın ve ilgililerin yerel düzeyde çalışmalara katılmaları için ortam oluşturulmuştur. Yapılan tüm çalışmaların belirli yerlerde yapılmaktan ziyade yöre insanının yoğun olarak yaşadığı büyük kentlerde de yapılmasına özen gösterilmiştir. Buna bağlı olarak da kurultay çalışmaları kesintisiz on yıldır sürdürülebilmektedir. Kurultay çalışmaları daha kurumsal bir yapıya kavuşmuştur.

Kurultay çalışmaları kurumsal düzeyde yöre ile ilgili çalışmalarını başta eğitim, turizm ve organik tarım ile hayvancılık alanında sürdürmeye devam edecektir. Özellikle yerel girişimin gerçekleşmesi ve dinamiklerin harekete geçmesi açısından girişimcilerle toplantılar yapılmak, onların gereksinim duyduğu bilgiler sağlamaya çalışılmaktadır. Diğer yandan yayla turizmi ve eko turizmin gelişebilmesi açısından halkın bilinçlenmesinin sağlanması için çalışmalar yapılmaktadır. Yörenin önemli bir eksiliği göç nedeniyle giden insan kaynaklarının geri dönmeyişidir. Bunu sağlayabilmek için de kurultay toplantıları yerel insan kaynaklarının buluşması açısından bir ortam yaratmaktadır.

KAYNAKLAR

AKÇAY, Kenan (2001)1. Aybastı –Kabataş Kurultayı Kitabı,.1Baskı, İstanbul)

ALTAY O, GACANER A, ÇATIK, N(2004) Ege Bölgesinin Kalkınmasında Finansal Kurumsallaşma Araç Olabilir mi? Kentsel Ekonomik Araştırmalar Sempozyumu Bildiriler Kitabı, CI, DPT-Pamukkale Üniversitesi

ÇAHA, Ömer (2008), Sivil Toplumlar ve Demokrasi, 1.Baskı, Plato Yayınları, İstanbul

ÇAHA, Ömer, (2007) Aşkın Devletten Sivil Topluma, Plato Yayınları, 3. Baskı, İstanbul

ERGÜDER, Üstün (2006) Sivil Toplum Ve Hayırseverlik Araştırmaları 2004-2006 Araştırma Bulguları Ve Çözüm Önerileri, TÜSEV Yayınları No 40, İstanbul

KARA, Metin (2002), 2. Aybastı-Kabataş Kurultayı, 1. Baskı, Ankara

KOÇAK, Sefer (2003), 3. Aybastı-Kabataş Kurultayı, 1. Basım, Ankara

SAYLAN, Türkan (2008), 100 Soruda Sivil Toplum, I. Baskı, Cumhuriyet Kitapları, İstanbul

ŞEN, Ali (2008), , Bölgesel Kalkınma ve Hibe Programları, 3. Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu, 27-28 Kasım 2008, Mersin

TÜSEV, (2006), Türkiye’de Sivil Toplum: Bir Değişim Süreci, Uluslararası Sivil Toplum Endeksi Projesi, Türkiye Ülke Raporu, TÜSEV Yayınları NO. 39, İstanbul

UĞUR, Fügen,(2007), “Hak Örgütleri Kavramı, Küreselleşme ve Halkla İlişkiler: Dünyadan ve Türkiye’den Örnekler”, Hak Örgütleri Medyada Görünür Olmak, I Baskı, IPS İletişim Yayınları No:12, İstanbul

VAROL, Çiğdem, ECERAL, Tanyel Özelçi,(2008)Türkiye’de Bölgesel Kalkınma Çalışmalarının Uygulanma/Uygulanamama Süreçleri, 3. Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu, 27-28 Kasım 2008, Mersin

YEDİYILDIZ, Bahaeddin (2001), 1. Aybastı-Kabataş Kurultayı, 1. Basım, İstanbul.

YEDİYILDIZ, Bahaeddin (2003), 3. Aybastı-Kabataş Kurultayı, 1. Basım, Ankara

(TDK) Türk Dil Kurumu
5449 Sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun Genel Gerekçesi
Büyük Laurase
http://tr.wikipedia.org/wiki/Sivil_toplum_kurulu%C5%9Fu (29.08.2009)
www.tepav.org.tr (01.09.2009)
http://www.tepav.org.tr/tur/admin/dosyabul/upload/yenilik_isbirli%C4%77i_ve_girisimcilik.pdf (01.09.2009)

DULUPÇU, Murat Ali, SUNGUR Onur
Yenilik, İşbirliği ve Girişimcilik, Batı Akdeniz Bölgesi (Antalya-Burdur-Isparta, İbbs Tr61) Kobi’lerinin Tutumlarının Değerlendirilmesi)